آرایش موی سر، ریش و سبیل

اهداف : در پایان این فصل از هنرجو انتظار می‌رود که :

۱ــ تاریخچهٔ آرایش موی سر، ریش و سبیل را بیان کند.

۲ــ انواع کلاه‌گیس را نام ببرد.

۳ــ یک ریش و سبیل ساده ببافد.

۴ــ چسباندن ریش و سبیل به صورت بازیگر را انجام دهد.

۱ــ۹ــ تاریخچهٔ آرایش مو، ریش و سبیل

تحقیق در مورد تاریخ آرایش مو، ریش و سبیل و آشنایی با آن برای طراح چهره‌پرداز بسیار ضروری است. مو، ریش و سبیل به شکل طبیعی (آرایش نشده) از گذشته تا به امروز در میان اقوام مختلف، معمول بوده است. در این میان، مدل خاصی از کلاه گیس، مو، ریش و سبیل برای استفادهٔ شخصیت‌هایی مانند پادشاهان، اشراف‌زادگان، نظامیان و غیره معمول بوده است. جهت آشنایی با این موضوع نمونه‌هایی در ذیل ارائه می‌گردد.

در مصر باستان، پادشاهان و ملکه‌ها، سرهای تراشیده داشتند و از کلاه گیس‌هایی از جنس ابریشم استفاده می‌کردند (تصاویر ۱ــ۹ الی ۶ــ۹).

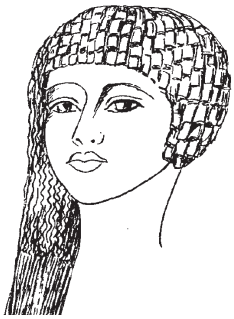
تصویر۱ــ۹

تصویر۲ــ۹

تصویر۳ــ۹

تصویر۴ــ۹

تصویر۵ــ۹

تصویر۶ــ۹

چهرهٔ آشوری‌ها در ۸۰۰ سال پیش از میلاد (تصاویر ۷ــ۹ و ۸ــ۹)

چهرهٔ سومری در ۲۰۰۰ سال پیش از میلاد (تصویر ۹ــ۹)

آپولون[۱]، ۴۹۰ سال پیش از میلاد (تصویر ۱۰ــ۹)

آفرودیت[۲] (تصویر ۱۱ــ۹)

ونوس (تصویر ۱۲ــ۹)

قهرمان المپیک، ۵۰۰ سال پیش از میلاد (تصویر ۱۳ــ۹)

پادشاه تی‌توس[۳]، سال ۸۱ میلادی (تصویر ۱۴ــ۹) : در زمان پادشاهی او کوه آتش‌فشان وزو[۴] در شهر پمپی[۵] فوران کرد و شهر را زیر خاکستر برد.

۱ــ Apollon ۲ــ Aphrodite ۳ــ Titus ۴ــ Vesuve ۵ــ Pompei

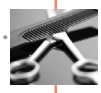

تصویر۷ـ۹

تصویر۸ـ۹

تصویر۹ـ۹

تصویر۱۰ـ۹

تصویر۱۱ـ۹

تصویر۱۲ـ۹

تصویر۱۳ـ۹

تصویر۱۴ـ۹

پادشاه کارکالا[1] (تصویر ۱۵ـ۹)

پادشاهانی در فرانسه که قدرت را در موهای بلند و سبیل‌های بسیار بلند می‌دانستند (تصاویر ۱۶ـ۹ و ۱۷ـ۹).

پادشاه (تصویر ۱۸ـ۹)

سن لویی[2] که بر اثر بیماری موهایش را از دست داده بود و کلاه‌گیس بر سر می‌گذاشت (تصویر ۱۹ـ۹).

تصویر۱۵ـ۹

تصویر۱۶ـ۹

تصویر۱۷ـ۹

تصویر۱۸ـ۹

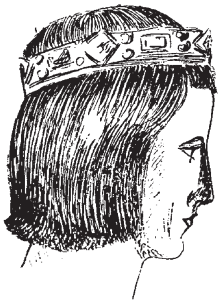

تصویر۱۹ـ۹

۱ـ Carcala

۲ـ Saint ـ Louis

پادشاه ژان دوم که از سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۶ در فرانسه پادشاهی کرد(تصویر ۲۰ــ۹).

پادشاه فرانسه، فرانسواز. در این دوره آرایش جدیدی به شکل پادشاه بوجود آمد. موهای کوتاهِ مرتب و صاف، و ریش مرتب کوتاه و سبیل‌های باریک(تصویر ۲۱ــ۹) .

اراسموس، از بزرگترین اندیشمندان مکتب انسان‌گرایی دورهٔ رنسانس، با موهای بسیار کوتاه تا روی گوش و چتریِ بسیار کوتاه بر پیشانی، بدون ریش و سبیل(تصویر ۲۲ــ۹) .

چهرهٔ جوانی در دورهٔ رنسانس با موهای بلند و بدون ریش و سبیل، با سربند یا کلاهی بر سر (تصویر ۲۳ــ۹).

هنری سوم. چهره‌ای شاد که تا حدودی آرایش زنانه دارد و دارای ریش و سبیل‌های بسیار باریک است(تصویر ۲۴ــ۹).

هنری سوم در دوران پیری موهای کوتاه و ریش کاملاً پر و سبیلی نازک داشت(تصویر ۲۵ــ۹).

قرن هفدهم میلادی : در این دوره کلاه‌گیس در میان پادشاهان و درباریان، مرسوم می‌شود. افراد عادی، مو، ریش و سبیل ساده و طبیعی داشتند. در تصویر ۲۶ــ۹ نوعی آرایش خاصِ این دوره دیده می‌شود. ریشی کوچک و سه گوش و سبیل باریک همراه با ریش کوچکی در زیر لب پایین، و کلاه گیسی بلند که از یک طرف بر شانه ریخته است.

لویی سیزدهم (۱۶۴۳ــ۱۶۱۰) با موهای بلندی بر روی شانه‌ها، سبیل بسیار نازکِ سربالا و ریش کوچک(تصویر ۲۷ــ۹).

تصویر ۲۰ــ۹

تصویر ۲۱ــ۹

تصویر ۲۲ــ۹

تصویر ۲۳ــ۹

تصویر ۲۴ــ۹

تصویر ۲۵ــ۹

تصویر ۲۶ــ۹

تصویر ۲۷ــ۹

لویی چهاردهم (۱۷۱۵ ـ۱۶۴۳) در جوانی. با کلاه‌گیس بزرگ حالت دارِ طبقه طبقه، سبیل باریک، و یک لایه ریش نازک بر چانه (تصویر ۲۸ـ۹). در این دوره، کلاه‌گیس در تمام اروپا مرسوم شد.

لویی چهاردهم در سنین پیری با کلاه‌گیس عظیمی بر سر که در بالا به دو قسمت کوه مانند تقسیم شده است و از طرف راستِ شانه تا روی شکم ادامه یافته است. چهره‌اش بدون ریش و سبیل بود زیرا این کلاه‌گیس بود که اهمیت ویژه‌ای داشت (تصویر ۲۹ـ۹).

در تصویر ۳۰ـ۹ لویی پانزدهم در جوانی با کلاه‌گیس فر بسیار بزرگی تا روی شانه، بدون ریش و سبیل دیده می‌شود.

لویی پانزدهم در تصویر ۳۱ـ۹ با کلاه‌گیس جمع شده با روبان در پشت سر دیده می‌شود.

تصویر ۳۲ـ۹ نشان‌دهندهٔ هنرمندی با کلاه‌گیس از پشت بسته شده است که لوله‌هایی بر بالای گوشش ایجاد شده است.

قرن هجدهم : موهایی همراه با کلاه‌گیس در پشت سر به‌شکل یک بافته یا لولهٔ آویزان و از فرق سر به طرف چهره شانه شده و به طرف پیشانی و اطراف چهره، دیده می‌شود. این موها با ریش مخلوط شده و صورتِ بدون سبیل، چهرهٔ خاصی را به‌وجود می‌آورد (تصویر ۳۳ـ۹). از همین دوره، تصویری با موهای کلاه‌گیس، پشت سر کاملاً صاف و آویزان با حلقه‌های مرتب شامل ۶ یا ۸ حلقه بالای گوش‌ها دیده می‌شود. چهره، بدون ریش و سبیل است (تصویر ۳۴ـ۹).

در تصویر ۳۵ـ۹ کلاه‌گیس کوتاه با فرهای بسیار مرتب در پایین سر از یک گوش تا گوش دیگر دیده می‌شود. زیر آن، موها آویزان است. چهره، بدون ریش و سبیل است.

تصویر۲۸ـ۹

تصویر۲۹ـ۹

تصویر۳۰ـ۹

تصویر۳۱ـ۹

تصویر۳۲ـ۹

تصویر۳۳ـ۹

تصویر۳۴ـ۹

تصویر۳۵ـ۹

اواخر قرن هجدهم : (تصویر ۳۶ـ۹) چهرهٔ بناپارت[1] در جوانی با موهای قهوه‌ای رنگ ریخته در اطراف چهره مشاهده می‌شود.

(تصویر ۳۷ـ۹) ناپلئون با موهای صاف (تصویر ۳۸ـ۹) و با موهای بسیار کوتاه (تصویر ۳۹ـ۹).

تصویر «مورا مارشال» فرانسوی که پادشاه ناپل بود(تصویر ۴۰ـ۹).

اواسط قرن هجدهم : (تصویر ۴۱ـ۹) آرایش با موهای طبیعیِ مدل داده شده که تا پایین گوش ادامه دارند.

چهرهٔ بدون ریش و سبیل (تصاویر ۴۲ـ۹ و ۴۳ـ۹).

چهرهٔ بدون ریش و سبیل با موهای طبیعی تا روی فک(تصویر ۴۴ـ۹).

اواخر قرن هجدهم : (تصویر ۴۵ـ۹) موهایی کاملاً کوتاه همراه با سبیلی با گوشه‌هایی به طرف بالا و ریش سه گوش. در تصویر

تصویر۳۶ـ۹

تصویر۳۷ـ۹

تصویر۳۸ـ۹

تصویر۳۹ـ۹

تصویر۴۰ـ۹

تصویر۴۱ـ۹

تصویر۴۲ـ۹

تصویر۴۳ـ۹

بعد موهای کوتاه طبیعی در دو طرف چهره، روی گوش‌ها را می‌پوشاند. سبیل‌ها رو به بالا قرار دارند(تصویر ۴۶ـ۹).

اوایل قرن نوزدهم : (تصاویر ۴۷ـ۹ و ۴۸ـ۹) موهای طبیعی کوتاه تا بالای گوش‌ها همراه با ریش‌هایی پر و کمی بلند و سبیل، تا ریش‌های مدل داده شد (که در پایین به شکل عدد ۸ چیده شده است) همراه با سبیل و ریش کوچک در زیر لب.

قرن نوزدهم : موهای طبیعی کاملاً کوتاه با ریش‌هایی در مدل‌های مختلف و سبیل‌های بلند(تصویر ۴۹ـ۹).

۱ـ Bonaparte

تصویر۴۴ـ۹

تصویر۴۵ـ۹

تصویر۴۶ـ۹

تصویر۴۷ـ۹

تصویر۴۸ـ۹

تصویر۴۹ـ۹

نیمهٔ اول قرن بیستم : به تدریج صورت‌ها بدون ریش و سبیل شده، موها همچنان حالت کوتاه و طبیعی خود را حفظ می‌کنند (تصاویر ۵۰ـ۹ الی ۵۶ـ۹).

تصویر ۵۰ـ۹

تصویر ۵۱ـ۹

تصویر ۵۲ـ۹

تصویر ۵۳ـ۹

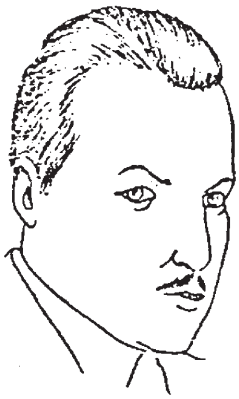
تصویر ۵۴ـ۹

تصویر ۵۵ـ۹

تصویر ۵۶ـ۹

مدارک بازمانده از شاهان ایران، نشان‌دهندهٔ چگونگی نوع آرایش مو و سر و صورت آنان است. در آثار به دست‌آمده از دورهٔ هخامنشی موی بلند فردار و ریش و سبیل فردار به خوبی دیده می‌شود(تصویر ۵۷ـ۹).

دورهٔ ساسانیان : ریش، بلندتر شده و موها تقریباً حالت فرهای لوله‌ای به خود گرفته است. سبیل‌ها دارای نوک رو به بالا است و ریش‌ها فرهای ریزتری دارند(تصویر ۵۸ـ۹).

دورهٔ اشکانیان : مجسمهٔ فلزی باقی مانده نشان از چگونگی آرایش سر و صورت سرداران آن زمان دارد. موهای بلند تا روی گوش‌ها آمده، سبیل بلندِ باریک، صورت بدون ریش. موهای سر اغلب به وسیلهٔ نواری بر بالای پیشانی مهار شده، این نوار در پشت سر گره می‌خورد(تصویر ۵۹ـ۹).

دورهٔ صفاریان : سرباز گرزدار (تصویر ۶۰ـ۹) و فرماندهٔ سپاهیان (تصویر ۶۱ـ۹) قابل مشاهده است. فرمانده با موها، سبیل بلند، بدون ریش. سرباز، موهای کوتاه و ریش و سبیل متوسط دارد.

پرچمدار سپاه دیلمیان : سرباز، بدون ریش و تنها با سبیل و موهای بلند تصویر شده است(تصویر ۶۲ـ۹).

سرباز دورهٔ صفویه : سربندی بر سر و صورتی بدون ریش دارد. سبیل بلند رو به پایین او قابل توجه است(تصویر ۶۳ـ۹).

سرباز دورهٔ افشاریه : با موهای کوتاه و ریش و سبیل معمولی و متوسط دیده می‌شود (تصویر ۶۴ـ۹).

تصویر۵۷ـ۹

تصویر۵۸ـ۹

تصویر۵۹ـ۹

تصویر۶۰ـ۹

تصویر۶۱ـ۹

تصویر۶۲ـ۹

تصویر۶۳ـ۹

تصویر۶۴ـ۹

دورهٔ زندیه : افسر با ریش و سبیل متوسط و بدون مدل خاصی بر آن، کلاه بر سر. موها کوتاه و بالای گوش قرار دارد (تصویر ۶۵ـ۹). سرباز پیاده با موهای بلند و فردار. صورت همراه با ریش و سبیل کامل قابل مشاهده است (تصویر ۶۶ـ۹).

تصویر۶۵ـ۹

تصویر۶۶ـ۹

آرایش مو و ریش و سبیل در چهره‌پردازی نقشی اساسی دارند. در چهره‌پردازی بازیگر مرد چنانچه توجهی به مو و ریش و سبیل نشود، چهره‌پردازی ناقص خواهد بود. برای مثال :

الف) تبدیل بازیگر جوان به شخصیتی مسن یا پیر، اگر بازیگر جوان موهای پر داشته باشد، باید موهای او کوتاه تا حدودی تراشیده و خاکستری شود.

ب) برای تبدیل بازیگر مسن به شخصیتی جوان از کلاه‌گیس پر مو استفاده می‌شود.

ج) برای تبدیل چهرهٔ چاق به شخصیتی لاغر، موهای او کوتاه شده و اطراف سر بیشتر اصلاح می‌شود.

د) برای تبدیل چهرهٔ لاغر به شخصیتی چاق، موهای او پر می‌شود؛ به‌خصوص ناحیهٔ بالا و روی گوش و روی پیشانی. رنگ موها قهوه‌ای متمایل به قرمز می‌شود. این مسأله بستگی به شخصیت چاق دارد، گاهی شخصیت او باید جلوی سرش طاس باشد. در این مواقع اطراف سر را باید پر مو کرد و اگر بازیگر خیلی لاغر باشد برای او ریش و سبیل پر گذاشته شود.

هـ) برای شخصیت‌های معتاد، بیمار، افسرده، عصبی : موهای ژولیده (معتادها تا حدودی کثیف‌تر) و چهره با ته ریش استفاده می‌شود.

و) برای تبدیل چهره به رنگین‌پوست از کلاه‌گیس مجعد سیاه، اروپایی، کلاه‌گیس بلوند، سرخ‌پوست، کلاه‌گیس با موی صاف بلند سیاه استفاده می‌شود.

۲ــ۹ــ مواد و ابزار بافت کلاه‌گیس، ریش و سبیل

تورهای مخصوص ظریف، متوسط، ضخیم. موهای مختلف در طول، رنگ و ضخامت‌های گوناگون، برای مثال قیطان، نخ و یا مخلوط نخ و ابریشم و مواد نایلونی. چسب‌های مختلف. لاک‌های ثابت نگاهدارندهٔ مو که به شکل اسپری است که برای کلاه‌گیس و ریش و سبیل استفاده می‌شود و حالت و مدل ریش و سبیل و مو را به خوبی حفظ می‌کند. ابزار آن نیز شامل چراغ الکلی، کارگاه بافت ریش و سبیل، کارگاه بافت تِرِس[1] ، سرهای چوبی در اندازه‌های مختلف، قلاب و چنگک‌های بافت مو با شماره‌های مختلف، فرهای لوله‌ای بسیار نازک مخصوص فر دادن ریش و سبیل (که روی چراغ الکلی گرم می‌شود)، فرهای لوله‌ای برقی در انواع مختلف، مخصوص فر و مدل دادن به کلاه‌گیس است. انواع برس‌های پهن، لوله‌ای، شانه‌های کوچک و بزرگ نیز قابل استفاده است(تصویر ۶۷ــ۹).

تصویر۶۷ــ۹

۳ــ۹ــ بافت کلاه‌گیس، ریش و سبیل

کلاه‌گیس از پنج هزار سال پیش از میلاد در مصر مشاهده و در طی دوران‌های متمادی به شکل وآرایش‌های متفاوت تغییر یافته و مورد استفاده قرار گرفته است. امروزه کلاه‌گیس‌های کوچک و بزرگ همچنان ما بین مردم برای پوشاندن قسمتی یا تمامی طاسی سر و افزودن مو به موهای طبیعی استفاده می‌شود. در این بخش تصاویری از آرایش کلاه‌گیس، مو، ریش و سبیل در اروپا و ایران مشاهده می‌شود. در کارگاه‌های کلاه‌گیس‌بافی معمولاً مدل‌های چوبی در اندازه‌های متفاوت سر موجود است و بافنده با دیدن و لمس کردن سر بازیگر متوجه می‌شود که دارای چه مدلی است و روی چه مدلی باید کار را انجام دهد. بافنده اگر بخواهد کارش را برای سریال یا سینما

۱ــ Tersse

یا شخصیت نمایش اصلی که از جوانی تا پیری نشان داده می‌شود، خیلی ظریف و دقیق انجام دهد از سر بازیگر قالب‌گیری می کند، چون کلاه‌گیس‌های متفاوت در سنین مختلف باید برای او قابل استفاده باشد. پس برای ریش و سبیل بازیگر قالب‌گیری از محل ریش و سبیل که از چانه، زیر لب بالایی تا کنار گوش را شامل می‌شود انجام می‌دهد. قالب‌گیری به دقت با بستن موهای بازیگر با نایلون ظریف و چسب‌نواری، و مالیدن وازلین بر روی آن و کشیدن نوار گچ با پهنای مابین ۵ تا ۷ سانتیمتر بر آن ادامه می‌یابد و عمل قالب‌گیری انجام می‌پذیرد. قالب‌گیری به دوشکل صورت می گیرد : قالب ۲ قسمتی. قالب ۴ قسمتی.

الف) این قالب از رستنگاه مو تا فرق سر و از پشت گوش تا گوش دیگر، از فرق سر تا محل گردن دو تکه است (تصویر ۶۸ــ۹) .

ب) از رستگاه مو تا فرق سر و از پشت گوش تا گوش دیگر (با یک خط فرضی، که از فرق سر تا پشت گردن را دوقسمت کرده دو تکه برای پشت سر، چهار تکه‌ای محسوب می‌شود (تصویر ۶۹ــ۹).

برای قالب‌گیری مثبت دو تکه، پشت سر به هم چسبانده می‌شود (سپس قالب‌گیری انجام می‌پذیرد.) قالب‌گیری منفی سه لایه اجرا می‌شود. برای قالب‌گیری مثبت از گچ استفاده می‌شود. پس از تهیهٔ قالب مثبت، با اندازه‌های مثبت، بافت بر روی تور اجرا می‌شود. برای تهیهٔ قالب از ریش و سبیل قسمت‌هایی که قبلاً شرح داده شد اندکی وازلین مالیده و با نوار گچ قالب‌گیری به شکل سه لایه اجرا صورت می‌پذیرد. سپس قالب مثبت از آن گرفته شده و روی قالب مثبت تور بریده می‌گردد تا عمل بافتن انجام پذیرد. برای بافتن مو بر تور نیز کارگاه‌های بزرگ و کوچک موجود است که تکه‌های تور بر آن وصل شده و عمل بافتن صورت می‌گیرد. توری که برای بافت ریش و سبیل به‌کار می‌رود از جنس ظریف و با دوام، با طرح خانه‌های شش ضلعی است. تورهای کلاه‌گیس دارای انواع مختلفی است. زیرا در بعضی از قسمت‌ها تورهای ظریف و در بعضی قسمت‌های دیگر تورهای ضخیم‌تر به کار می‌رود (تصویر ۷۰ــ۹).

قلاب مخصوص بافتن بین هفت تا هشت سانتیمتر است. سر قلاب دارای چنگک است که این چنگک دارای شماره و به درجات مختلف عرضه شده است. امروزه همه نوع تور و موهای دسته‌ای در هر رنگی موجود است و می‌توان آن را تهیه کرد.

۱ــ۳ــ۹ــ بافتن مو بر روی تور :

الف) برای شروع، با دست چپ تور و دسته‌ای از مو را (که دولا به شکل حلقه درآورده‌اید) بین انگشتان شست و سبابه نگه دارید، سپس با دست راست، قلاب را بین انگشتان شست و سبابه نگه دارید.

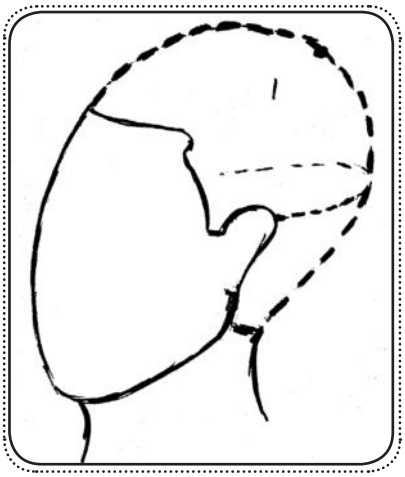

تصویر۶۸ــ۹

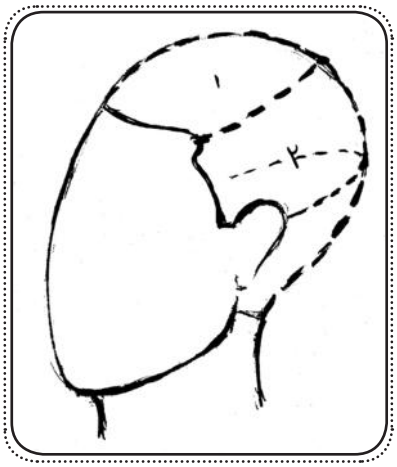

تصویر۶۹ــ۹

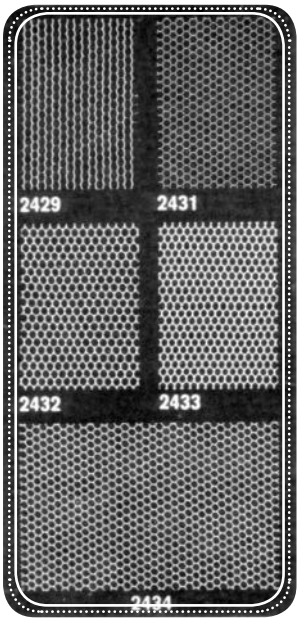

تصویر۷۰ ــ۹

ب) قلاب را زیر یک رشته نخ تور (بین دو سوراخ) بگذرانید. از دستهٔ مو، یک تکه مو جدا کنید. سر قلاب باید به طرف بالا باشد.

ج) در میان انگشت شست و سبابه، قلاب را به طرف چپ بچرخانید. تکه مو را به آرامی بکشید.

د) زمانی که به مقدار کافی تکه مو را کشیدید، قلاب را تا نیمهٔ چرخش، به طرف راست بچرخانید. از روی همان رشته نخ بگذرانید. وسط تکه مو را که شامل دو مو است با سر قلاب بگیرید و با چرخش کامل به طرف راست، از درون حلقهٔ مو بگذرانید و آن را بکشید تا یک گره بر روی رشته نخ ایجاد گردد.

۲ــ۳ــ۹ــ بافت کلاه‌گیس : کلاه‌گیس به دو طریق بافته می‌شود. بافتن با رشته مو به شکل رشته (تِرِس) و بافتن بر روی تور.

کارگاه ترس از دو چوب گرد به فاصله شصت سانتیمتر از هم تشکیل شده است. روی چوب یک طرف کارگاه به فواصل هشت سانتیمتر سه پیچ وصل است. به هر پیچ یک نخ محکم متصل است. در طرف دیگر روی چوب (روی چوب مقابل) سه نخ بر پیچ بسیار محکم گره خورده است. آن را می‌توان بر پایه یا میز نصب کرد. جهت انجام کار در مقابل کارگاه نشسته، در دست راست یک رشته مو (به اندازهٔ مورد نظر) بین انگشتان شست و سبابهٔ دست چپ گرفته، رشتهٔ مو را طوری به‌دست بگیرید که انتهای آن به طرف بالا باشد (تصویر ۷۱ــ۹) .

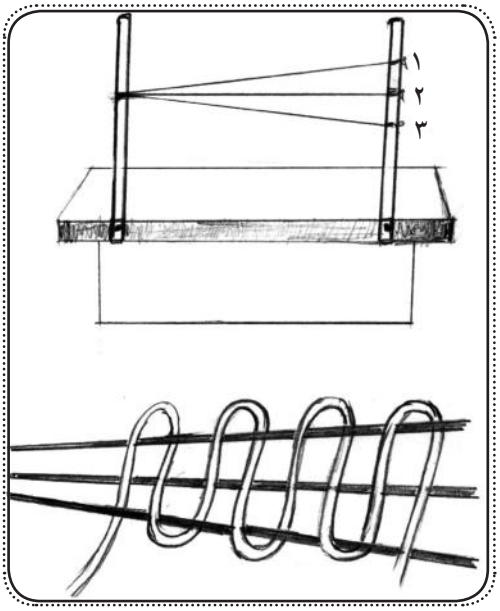

تصویر ۷۱ــ۹

الف) رشتهٔ مو را در پشت نخ‌های کارگاه نگه داشته، با کمک انگشتان سبابه و شست دست راستتان، بین نخ‌های شمارهٔ ۲ و ۳، رشتهٔ مو را بکشید و آن را از روی نخ شمارهٔ ۱ بگذرانید.

ب) سپس بین نخ‌های شمارهٔ ۱ و ۲، رشتهٔ مو را به طرف جلو (طرف خودتان) بکشید.

ج) دستتان را بین نخ‌های شمارهٔ ۱ و ۲ برده، رشتهٔ مو را از پشت بگیرید و آن را به طرف مخالف خودتان کشیده، از زیر نخ شمارهٔ ۳ به طرف نخ شمارهٔ ۱ به سوی بالا برده، از روی نخ شمارهٔ ۱ بگذرانید.

د) بین نخ‌های شمارهٔ ۱ و ۲ رشتهٔ مو را به طرف جلو بکشید. دستتان را به طرف نخ‌های شمارهٔ ۱ و ۲ برده، رشتهٔ مو را به طرف نخ شمارهٔ ۳ نزدیک کرده از زیر آن بگذرانید. سپس آن را به طرف مخالف خودتان به سمت بالا کشیده، از روی نخ شمارهٔ ۱ بگذرانید. دستتان را به طرف نخ‌های ۱ و ۲ برده، رشتهٔ مو را به طرف جلو بکشید.

هـ) دست را از پشت بین نخ‌های شمارهٔ ۲ و ۳ برده، رشتهٔ مو را به عقب بکشید. اکنون در حالی که دو قسمت تحتانی مو را در دست دارید، آن ها را به هم نزدیک کرده و بکشید، طوری که یک طرف مو از یک گرهٔ کوچک آویزان شود. انتهای ریشه‌های مو باید کوتاه باشد. این عمل را تکرار کنید. هر بار رشتهٔ مو را به طرف چپ بکشید. زمانی که به طول و اندازهٔ مورد نظر رسید، ریسمان را ببرید و دو انتهای مو را ببندید. اکنون ترس آماده است. پس از آماده شدن ترس، باید آن‌ها را روی نوار قیطان بدوزید. نوار قیطان به عرض ۳ سانتیمتر باید به رنگ سیاه یا قهوه‌ای تهیه شود. ترس‌ها را بهتر است به دقت با چرخ خیاطی چرخ نمایید. اندازه‌های سر بازیگر را بر پوششی از جنس تور محکم پیاده کرده، دور پوشش را با قیطان محکم بدوزید. در زیر گردن از کش چسبان یا کش معمولی برای بستن استفاده شد. با دقت ترس‌ها را از زیر گردن پوشش (بالای ناحیهٔ کش، به شکل افق که بلندی مو سوی پایین قرار گیرد) بدوزید. فاصلهٔ ترس‌ها باید به اندازهٔ یک سانتیمتر باشد.

این کار را به طرف بالای سر ادامه دهید. جلوی سر بسته به مدل کلاه‌گیس از بالای گوش، ترس را افقی دوخته و به طرف بالای سر ادامه دهید. فرق کنار سر را روی کلاه‌گیس ایجاد کنید. در روش بافتن کلاه‌گیس با تور و قلاب، پوشش سر از چند نوع تور تشکیل می‌گردد. در قسمت ۱ تور ظریف با قلاب ظریف کار می‌شود. در قسمت ۲ (تور کمی ضخیم‌تر با خانه‌های متوسط) موها با قلابی متوسط بافته می‌شود. در قسمت ۳ از توری با خانه ای بزرگ و قلاب بزرگ‌تر استفاده می‌شود. درگذشته بر این نوع کلاه‌گیس در قسمت پیشانی، توری ظریف به اندازهٔ نیم سانتیمتر برای چسباندن روی چهره بازیگر استفاده می‌شد ولی امروزه سعی می‌شود (برای تلویزیون و سینما) این امر صورت نگیرد. دور کلاه‌گیس با قیطان نازک چرخ می‌شود. در زیر گردن و پشت سر کش‌های چسبان نصب می گردد.

۴ــ۹ــ چسباندن ریش و سبیل و نگهداری از آن

بر روی آن نواحی از چهرهٔ بازیگر که باید ریش و سبیل چسبانده شود، فون به کار نمی‌رود. اگر چسب چهره‌پردازی برروی فون مالیده شود، با گذاردن ریش و سبیل، پس از مدتی امکان افتادنش زیاد است. برای چسباندن، پس از اتمام چهره‌پردازی، خطوط ریش، زیر لب و زیر چانه، چسب زده می‌شود. نباید بلافاصله ریش چسبانده شود. بعد از کمی صبر، این کار انجام می‌شود. باید دستمالی از جنس کتان چهارلا شده بر روی تمام نواحی ریش فشار داده شود و از بازیگر درخواست گردد که دهان خود را چند بار باز و بسته کند. پی این عمل محل سبیل را چسب زده، سبیل آماده گشته، پس از کمی صبر، روی محل چسب چسبانده شده و با دستمال فشار داده می‌شود. معمولاً این نوع ریش و سبیل چون از جنس موی طبیعی است قبل از چسباندن به آن حالت داده شده است. با این حال، باید پشت صندلی بازیگر قرار گرفت و با نگاه در آینه با نوک انگشتان به ریش و سبیل حالت داد و آن ها را هماهنگ کرد. سپس از لاک (اسپری) نگهدارندهٔ ریش و سبیل روی آن استفاده کرد. پس از برداشتن ریش و سبیل از چهرهٔ بازیگر، معمولاً ریش و سبیل آغشته به چسب خشک شده است. با دقت باید چسب‌ها را جدا کرد، نخست با به هم مالیدن ملایم (تا ریش یا سبیل آسیب نبیند)، سپس با گوش پاک‌کن آغشته به کمی الکل، زیادی چسب را گرفته و چند بار این کار تکرار شود و موضع کاملاً تمیز شود. با دو سنجاق ته گرد آن را به مدل نصب می‌کنیم تا خشک شود. پس از خشک شدن کامل، با کمک شانهٔ ظریف و فرهای برقی بسیار ظریف به آن مدل می‌دهیم.

۱ــ۴ــ۹ــ ریش و سبیل کِرِپه : کرپه پشم خارجی است که از جنس پشم گوسفند مرینوس است. به شکل بافته‌های ریز در همه رنگ عرضه شده است و در ایران موجود است. برای ساختن یک ریش کوتاه از پشم کرپه، نخست تکه‌ای در حدود پانزده سانتیمتر از بافتهٔ اصلی چیده، نخ وسط آن را درآورده، یک طرف آن را با دست چپ گرفته، با شانهٔ دندانه درشت به آرامی شانه بزنید. سپس با دست راست، تکه‌ای از پشم را به آرامی کشیده و جدا کنید. سر تکهٔ جدا شده را در دست چپ نگه داشته، با دست راست به آرامی، پشم‌ها را از آن بکشید. چند بار این کار را تکرار کنید. این کار یک نوع ریسیدن است. خطوط بافته شده باید محو گردد و تکه‌های آماده، به تکهٔ پشمی پف کرده و از هم جدا شده مبدل گردد. تکه‌ها را از زیر چانه بازیگر با کمک چسب چهره‌پردازی و چوب بگت به طور لایه به لایه بچسبانید. طرف تکهٔ پشمی که باید به پوست بچسبد (برای زیر چانه) را به شکل ۸ پهن بیُرید. زیر چانه، کمی چسب زده، لحظه‌ای صبر کنید. سپس تکه را با کمک چوب بگت به پوست بچسبانید. به همین شکل لایه به لایه، از زیر لب این کار را انجام دهید. دقت کنید روی چانه نباید موی زیاد باشد، لذا لایه‌ها را با فاصله کار کنید. برای چسباندن پشم روی فک پایین از زیر فک شروع و روی عضلات مثلث، شیپوری و ماضغه، لایه به لایه ادامه داده، به طرف شقیقه‌ها بالا بروید. هر چه به طرف بالا می‌روید از حجم موها کاسته می‌شود. با دستمال نخی چند بار روی قسمت‌های ساخته شده فشار دهید. از بازیگر بخواهید چند بار دهان را باز و بسته کند. برای چسباندن سبیل، پشم را مدل داده، از وسط دوقسمت کرده، روی محل چسب زده و سبیل را با دقت بچسبانید. ریش و سبیل را به دقت با قیچی فرم داده، در پشت صندلی بازیگر قرار گرفته و با نگاه در آینه به ریش و سبیل، با نوک انگشتان آن را حالت دهید. ریش و سبیل را از نیمرخ نگاه کنید. اگر ایراد داشت، برطرف کنید. برای ساختن ریش بلند، رشتهٔ موی کرپه را بلندتر چیده، نخ آن را جدا کرده، دو طرف مو را روی بخار آب‌جوش مدتی نگه می‌داریم تا تاب‌ها صاف شود. سپس

به طریق پیشین، آرام تکه‌ها را جدا کرده و بر چهره می‌چسبانیم و مدل می‌دهیم (تصاویر ۷۲ــ۹ الی ۷۴ــ۹).

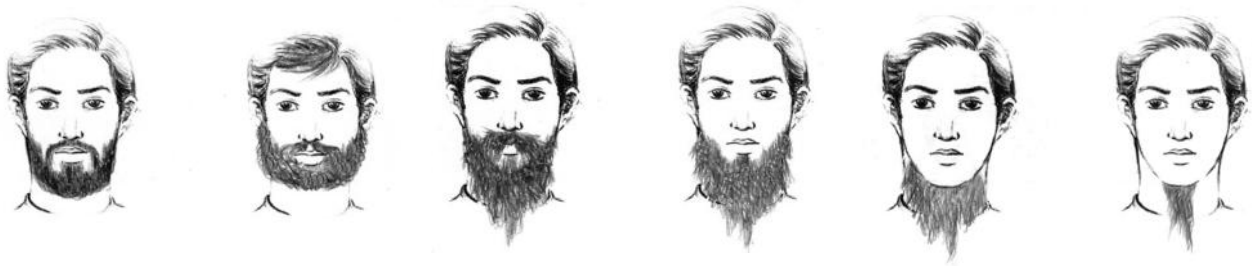

تصویر۷۲ــ۹ تصویر۷۳ــ۹ تصویر۷۴ــ۹

۵ــ۹ــ تمیز کردن کلاه‌گیس

برای تمیز کردن کلاه‌گیس، نخست تمام سنجاق‌ها و وسایل آرایشی را از آن جدا کرده و با انگشتان فرها را باز کرده و روی مدل چوبی قرار می‌دهید. سپس با برس پهن به آرامی روی موها کشیده، آن را شانه می‌زنید. کلاه‌گیس را برداشته، در دست چپ گرفته (طوری که کاسهٔ سرِ کلاه‌گیس در دست باشد) موها را زیر شیر آب ولرم گرفته، روی آن شامپوی نرم‌کننده ریخته، آرام موها را به طرف پایین شسته، سپس کاسهٔ سر کلاه‌گیس را با احتیاط می‌شویید. روی کلاه‌گیس نباید چنگ زده شود.

زمانی که شستن به اتمام رسید آب آن را با حوله گرفته، روی مدل چوبی می‌گذارید که تا حدودی خشک شود، بعد با برس سیمی موها را شانه زده و به ترتیب با بیگودی بپیچید و خشک کنید و دوباره مدل داده و آن را آماده نمایید.

آزمون‌های فصل نهم

۱ــ برای پیر کردن یک بازیگر جوان بر روی موهای او چه کارهایی انجام می‌پذیرد؟

۲ــ آرایش موهای فرد چاق برای تبدیل شدن به چهرهٔ لاغر چه تغییری می‌یابد؟

۳ــ چگونگی کار بر روی موهای فرد لاغر برای تبدیل شدن به چهره را شرح دهید.

۴ــ به چند طریق می‌توان برای ساختن کلاه‌گیس قالب‌گیری نمود؟

۵ــ قالب دو قسمتی را توضیح دهید.

۶ــ قالب چهار قسمتی را توضیح دهید.

۷ــ توری که برای بافتن ریش و سبیل به کار می‌رود چه خصوصیتی دارد؟

۸ــ کلاه‌گیس به چند طریق بافته می‌شود؟

۹ــ چگونه ریش و سبیل بر چهره چسبانده می‌شود؟

۱۰ــ کرپه چیست؟